

CONSCIÈNCIA D'ARA
I la setmana que ve: **Flavia Company: "La saviesa màxima és la que pot compartir tot-hom"**

Estils

ESPAI D'ART, ESPAI SAGRAT. El llibre conté cinc articles il·lustrats amb abundants fotografies documenten la remodelació de l'església de Santa Cecília de Montserrat per convertir-la en l'Espai d'Art Sean Scully.

El poeta Thich Nhat Hanh va viure intensament els anys convulsos del Vietnam.

DÍDAC P. LAGARRIGA
BARCELONA

Monjos i poetes: tornar al lloc on encara hi ha vida

Per al vietnamita Thich Nhat Hanh i l'argentí Hugo Mugica no hi pot haver diferències entre espiritualitat i poesia

Potser no tota la poesia sigui espiritual ni tota l'espiritualitat poètica, però hi ha convergències on costa diferenciar una de l'altra, i a les cultures d'arreu del món i del temps hi trobem aquesta constant, on l'obertura expressiva copsa, sense ofegar, una espiritualitat que alhora necessita expressar-se per ser i comunicar.

L'any 1949, quan el Vietnam portava tres anys de guerra amb els colons francesos, dos poetes, Tru Vu i Quach Thoai, donaven lliçons de literatura vietnamita als novicis d'un temple budista a canvi d'un lloc per dormir i menjar. En aquell temple hi vivia el jove Thich Nhat Hanh, que amb els anys s'ha convertit en un dels mestres budistes més coneguts del món i en un prolífic escriptor. En aquell temps, tenia vint-i-tres anys i acabava de publicar *La flauta de canya al capvespre de tardor*, el seu primer poemari. Això el va ajudar a establir una relació amb els dos poetes que es refugiaven al temple, especialment amb Tru Vu, el qual va veure en aquell jove monjo el vincle anhelat entre espiritualitat i poesia, un vincle, però, que el propi Hanh no percebia, com ell mateix confessa: "Però no és la poesia espiritualitat i l'espiritualitat poesia?". Ja vell, i des del seu monestir francès, aquest mestre encara en actiu publica ara *En el ahora* (Kairós), un deliciós llibre on explica la seva activitat com a poeta i monjo en el convuls Vietnam que va patir, primer, la guerra contra la colonització francesa i, poc temps després i amb la divisió del país, la devastació absoluta amb la cruenta intervenció d'Estats Units. Aquesta part autobiogràfica del llibre funciona també com a preludi a un llarg poema que va escriure l'any 2013.

"Dues de les meves principals fonts d'inspiració per fer-me monjo van ser el mestre zen Mat The i

l'escriptor Nguyen Trong Thuat, autor del famós llibre *La sindria*, una de les primeres novel·les en vietnamita", explica Hanh. La confluència d'espiritualitat i literatura també estava molt present en el mestre Mat The, autor d'una poesia "dolça i pura", com la descriu el seu deixeble, i que el 1942 havia publicat l'influent llibre *La primavera de l'ètica*, on defensava que la missió del budisme havia de ser produir una nova primavera al país. El mestre Mat The havia après francès a més de xinès, i havia tingut com a mestre l'escriptora feminista Dam Phuong, que anava als temples a ensenyar als monjos literatura i escriptura moderna.

Poemes de dol

De 1946 a 1954 la guerra contra els francesos s'escampava per tot arreu, i el temple on vivia Hanh amb altres joves novicis estava envoltat i van matar a molts monjos, entre ells el seu germà gran, varis amics i també el germà petit, fet que va generar que escrigués poemes de dol llegits en cerimònies clandestines. Una vegada acabada la guerra, els joves monjos comencen un budisme compromès amb la publicació de revistes literàries amb els seus poemes i reflexions. "Volem oferir

Testimoni Hanh va plasmar en un llibre els anys més convulsos del Vietnam

un nou tipus de budisme -diu Hanh- que fos una balsa per salvar al país d'una desesperada situació de conflictes, divisió i guerra. Compartíem l'esperit de fraternitat entre tota la comunitat, mestres i estudiants". *El so de la marea creixent*, de 1965, era el setmanari budista més popular amb 50.000 exemplars impresos, i a la seva secció de poesia Hahn publicava poemes sobre la guerra i la pau. Quan va treure el llibre que recollia alguns d'aquests poemes, es va esgotar ràpidament abans que el govern el censurés, perquè el veia sediciós. Fins i tot en moltes reunions d'estudiants el cantaven com a cançó de protesta. Poemes que s'inclouen en l'incipient moviment de la poesia lliure, més autònoma de les normes tradicionals de mètrica i ritme, i que l'any 1966 fins i tot *The New York Review of Books* els va traduir alguns a l'anglès ("Dic adéu al flamejant, ennegrit lloc on vaig néixer. / Aquí està el meu pit. Apunta l'arma cap a ell, germà, dispara! / Ofereixo el meu cos, el cos que la mare va parir i alimentar. / Acaba amb ell si vols, / destrueix-lo en nom del teu somni, / aquest somni pel qual mates. Qui quedarà per celebrar una victòria feta de sang i foc?"). Després, l'exili llarg -no va poder tornar a Vietnam fins el

2005- i una trajectòria on ja mai es va separar d'aquesta confluència d'espiritualitat i poesia, un veritable espai de noblesa, noblesa entesa com ho fa un altre monjo poeta, en aquest cas el sacerdot cristià argentí Hugo Mujica: "La noblesa és que les coses coincideixin amb el que són, despullades de tota aparença. Això també és la poesia".

Viatge a si mateix

Mujica, més jove que Hanh, comença amb una profunda recerca vivencial de ben jove, fet que el porta a emigrar als Estats Units dels anys seixanta entre una joventut que s'oposava, precisament, a la guerra que patia el mestre Hahn i milions dels seus conciudadans. Després d'uns anys d'experimentació contracultural (art, drogues, religions orientals), Mujica s'està set anys en un monestir trapenc en vot de silenci i, després, s'ordena sacerdot a l'Argentina. Durant aquest període existencial comença a escriure poesia, convertint-se en l'actualitat en un dels poetes iberoamericans més excepcionals i valorats. Sense separació entre espiritualitat i poesia, Mujica reivindica la despulpa com una crida a l'essència, a l'acaronar i ser acaronat: "En nom de la funcionalitat hem perdut el batec del món -confessa-. Hem de tornar al lloc on encara hi ha vida, el moment on la realitat encara tremola per fràgil i per naixent i tenir-hi un contacte que no és a dins ni fora, sinó amb allò íntim, la intimitat de tot. Cal tornar a relacionar-se amb les coses, escoltant-les enlloc d'imposar-les un nom. Deixar-nos mirar pel món i trencar amb la mirada dominadora. En comptes de ser aquell que diu a les coses el que són, em poso a l'escolta de les coses. La modernitat ha instaurat aquest jo que projecta i modela el món, i aquí és on ens quedem sense vida. Tenim la funcionalitat, però hem perdut allò creatiu, vital, és a dir, l'alteritat, allò que ve a mi per transformar-me i no al revés, jo volent transformar-ho tot".

OPINIÓ

Quan l'altre no vol dialogar

IGNASI MORETA
EDITOR

«I què fem quan l'altre no vol dialogar?» Era l'any 2004. Barcelona celebrava aquell invent anomenat Fòrum de les Cultures, marc en el qual es va reunir el Parlament de les Religions del Món. En una de les taules rodones del Parlament, la pregunta sobre què fer quan l'interlocutor no vol dialogar la va formular un membre del públic a Raimon Panikkar. L'interpel·lat va escoltar la pregunta, va fer un breu silenci i va respondre amb una sola paraula: «Esperar». Jo hi era, en aquella sessió del Parlament de les Religions. I recordo encara avui l'emoció que es va apoderar de l'auditori davant una formulació tan simple i carregada de sentit: «Esperar». Fa uns dies vaig evocar aquella resposta de Panikkar, aquell «esperar» davant de qui se'n resisteix al diàleg. L'editora i amiga Mònica Estruch va apuntar: «Hi ha esperes que es poden fer eternes». Totalment cert. Quan l'altre no vol dialogar l'espera pot fer-se eterna i això ens fa des-esperar. La

—
Potser la vida no és sinó l a gestió -activa i expectant al mateix temps- d'un sempre anguniós mentrestant

desesperació, expressió d'una impotència, és l'actitud contrària a aquella a la qual al·ludia Panikkar, que reclamava continuar esperant amb serenitat. Ens desesperem perquè ja no podem esperar. I, tanmateix, ens cal esperar, és a dir, tenir esperança: l'esperança que la injustícia no tindrà l'última paraula (Horkheimer).

I ens cal també, i sobretot, aprendre a gestionar el mentrestant. Allò que fem mentre la injustícia sembla que s'imposa. Mentre l'altre es nega reiteradament a dialogar. Mentre l'esperança no s'acompleix. Gestionar una espera que no pot ser solament passiva. Aprendre a gestionar el mentrestant en què vivim, la provisionalitat d'un temps en què no s'ha assolit el bé anhelat i en què ens sembla que l'altre no coopera en la consecució d'aquest bé. Potser la vida, que mentre vivim no podem donar mai per resolta (Maragall), no és sinó la gestió —activa i expectant al mateix temps— d'un sempre anguniós mentrestant.

GETTY

Gent

TEXT:
XXXXXXXXXXXXXX

Títolasdjfh agsdjfhgsjdhadsh

Segons l'autora del llibre hi ha cinc contaminants que són els més comuns. Els dos primer font d'una contaminació erar problemes intestinals greus, com la salmonel·losi. Els altres tres són ear-se de **focontaminació (foto1)** electromagnètica derivada de la instal·lació elèctrica de l'habitatge o la que generen els ei vel mauris mattis hensent leo nulla, sagittis vel semper stibulum tincidunt dictum tortor et iabitur at tempor nisl.

aQuisque nulla nisi, porta ac dapibus sit amet, tempus sollicitudin neque. Vestibulum diam lacus, rutrum ac laoreet non, cursus eu risuspendisse semper ultrices dui, id commodo elit varius sit amet. Mauris facilisis porttitor dolor. Nunc

Títolasdjfh agsdjfhgsjdhadsh

Segons l'autora del llibre hi ha cinc contaminants que són els més comuns. Els dos primer font d'una contaminació erar problemes intestinals greus, com la salmonel·losi. Els altres tres són ear-se de **focontaminació (foto1)** electromagnètica derivada de la instal·lació elèctrica de l'habitatge o la que generen els ei vel mauris mattis hensent leo nulla, sagittis vel semper stibulum tincidunt dictum tortor et iabitur at tempor nisl.

aQuisque nulla nisi, porta ac dapibus sit amet, tempus sollicitudin neque. Vestibulum diam lacus, rutrum ac laoreet non, cursus eu risuspendisse semper ultrices dui, id commodo elit varius sit amet. Mauris facilisis porttitor dolor. Nunc

Quisque ut arcu augue, vitae aliquet

Segons l'autora del llibre hi ha cinc contaminants que són els més comuns. Els dos primer font d'una contaminació erar problemes intestinals greus, com la salmonel·losi. Els altres tres són ear-se de **focontaminació (foto1)** electromagnètica derivada de la instal·lació elèctrica de l'habitatge o la que generen els ei vel mauris mattis hensent leo nulla, sagittis vel semper stibulum tinci-

dunt dictum tortor et iabitur at tempor nisl. Maecenas suscipit feugiat lli, nec bibendum orci mi in elit. In ante leo, blandit noe sIn sit amet ris velit. Nulla ac dolor magna, id eleifend velit. Quisque consequat diam in eros suscipit eu fringilla arcu faucibus. Aenean vel diam est, non sodales neque. Fusce sed molestie ipsum. Nam et sagittis purus. In pretium condimen. —